

TORNAI JÓZSEF
**Weöres Sándor
 és versíró kutyája**

Fiatal, ismeretlen, vidéki senkiként látogattam meg először Weöres Sándort rózsadombi otthonában. Mégis úgy fogadott, úgy bánt velem, mintha valamilyen ismert, neves költő volnék. A nagy nappali szobában ültetett le, s természetesen kilétekről faggatott. Minden körülmény érdekelte: a lakhelyem, a szüleim, a gyár, ahol dolgoztam. Nagyon kíváncsi volt azokra a teherautókra, amelyeket ott készítettek. Leginkább az én munkám ejtette valóságos izgalomba: „Nem vagy mérnök vagy technikus, és irányítod a dogokat? Nem félsz, hogy kiderül, hogy te otthon nem műszaki könyveket tanulmányozol, hanem verseket írsz, angolul tanulsz, Shelley-t próbálsz eredetiben megérteni?” (Mindezekről már beszámoltam neki. Természetesen megvallottam, mennyire félek, hogy valamilyen szörnyű hibát követek el laikus ismereteim következtében.)

Hihetetlen öröm volt vele egy térben lenni, figyelni a tekintetét, a különleges kézmozdulatait. Nem fejezhetem ki közönségesebben: bűverő áradt belőle. Voltam akkoriban már együtt Szabó Lőrincsel, Illyés Gyulával, tudtam, kik ők, mit jelentenek a magyar szellemi-irodalmi világban, de efféle varázst nem éreztem a közelükben. Zavarba hozott Weöres Sándor, valójában érthetetlen volt számomra. A beszélgetés emiatt egyoldalú lett: ő tele volt kérdésekkel, fejtegetésekkel. Gondos elemzésekkel kísérte a válaszaimat, melyeket kérdéseire adtam. Én elég homályos aggyal ültem ott vele az asztal mellett. Mutattam neki a verseimből. Nagyon különleges módon kifogásolt egy-egy jelzőt, rímet,

mondatszerkezetet, de semmit sem utasított el mereven abból, amit elolvastam. Mintha a barátom lett volna, régi megértéssel javasolt változtatást, húzást, sőt még verscímötletet is adott. Egyáltalán nem éreztem megszégyenülve magam, annyira tapintatos volt. Pedig ha ma, évtizedek után gondolok a neki mutatott költeményekre, bizony nincs sok okom a megelégedésre. Elég gyöngé darabok voltak.

Egy idő után Sanyika (mert hiszen így neveztük irodalmi körökben kis termete és magas fejhanga miatt, de főleg szeretetből, mert mindenkiből ezt váltotta ki, aki közel került hozzá) azt indítványozta: menjünk be a dolgozószobájába. Nem volt ott más, csak egy heverő meg egy kis asztalka. Az ajtón be-surrant utánunk egy sárgás-szürke közep-nagyságú kutya. Ott-honosan elnyújtózott a heverőn, ahol mi is helyet foglaltunk, hiszen más ülőalkalmatosság nem volt. Ebben a kis térben

még erősebb volt a nagy költőből áradó megmagyarázhatatlan, de annál nyilvánvalóbb mágikus hatás.

Régen történt ez, és már csak arra emlékszem, hogy Sanyika a Fülep Lajosról írt versének érdekes megszületését mesélte el. Megint olyan meghitt hangon, mintha mindennap beavatott volna munkája titkaiba. Jól megjegyeztem, amit mondott, mert az alkotás egyik legfontosabb sajátosságára figyelmeztetett: a véletlenre. „Képzeld el, magyarázta, már majdnem megvolt az egész vers, de sehogy se tudtam jól befejezni. Próbálkoztam ilyen-olyan megoldással is. Egyik se tetszett. Mikor már arra gondoltam, elteszem a szöveget másnapra, hátha közben eszembe jut valamilyen kellő változat, ez a kutya váratlanul odabújt hozzám, és a fejét nagy szeretettel, odaadással az ölembe hajtotta. Megírta helyettem, amit kellett. Nem gondolkodtam, egyszerűen befejeztem a verset: „Élet s halál egy bennem, véget ért, ősapátokban s végső fiatokban. A mulandó, sirva, hogy simogassam, térdemre nyújtja vadállat-fejét.” Az okos kutya feje megint ott volt az ölemben.

Weöres Sándor és Károlyi Amy

Budapest, 1970, Apostol Pál felvétele (PIM Művészeti és Relikviatár)